

Társaság
A Szabadságjogokért

A SLAPP elleni hatékony alapjogvédelem hiányzó garanciái

Az Igazságügyi Minisztérium által az anti-SLAPP irányelv átültetése kapcsán
szervezett, többoldalú szakmai egyeztetést előkészítő anyag

Igazságügyi Minisztérium

dr. Gyimesi Tamás Ferenc

Igazságügyi és magánjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkár részére

Összeállították:

dr. Vissy Beatrix PhD
a TASZ Anti-SLAPP Projektjének vezetője
vissy.beatrix@tasz.hu

dr. Hüttl Tivadar LL.M. (Cantab)
a TASZ ügyvédje
huttl@tasz.hu

Vezetői összefoglaló

Probléma

A kormányzat a 2026. évi LIII. törvény megalkotásával fellépett a közéleti részvételt akadályozó visszaélésszerű jogi eljárásokkal szemben, ám e szabályozás kimerül az anti-SLAPP irányelvben foglalt minimumgaranciák gépies átvételében. Ez a minimumprogram nem nyújt hatékony védelmet a demokratikus közélet biztosítékait jelentő szabadságjogoknak, mivel (i) a védelem kizárólag a határokon átnyúló polgári ügyekre terjed ki, miközben a SLAPP belföldi, büntető- és hatósági eljárásokban is megjelenhet; (ii) a szabályozás túl szűkre szabja a SLAPP-ként minősíthető eljárások körét, amikor a kereset megalapozatlanságát definíciós feltétellé teszi; (iii) nehezen elérhető a SLAPP célpontjának gyors tehermentesítését szolgáló garanciák (korai elutasítás, eljárás-gyorsítás). Mindeközben (iv) a magyar jogrendszer egyes sajátosságai maguk is növelik a közéletet formálók SLAPP-pel szembeni sebezhetőségét, mint a GDPR-ban foglalt kötelezettségek alól mentesítő újságírói kivételek hiánya, vagy a sajtóval szembeni ideiglenes intézkedések jelenlegi szabályozása és gyakorlata.

Megoldási javaslat

A magyar anti-SLAPP szabályozást az uniós jogi elvárások teljesítésén túlmutató, önálló alapjogvédelmi szabályozássá kell továbbfejleszteni. A védelem hatókörének és eszközeinek a SLAPP-jelenség tényleges megjelenési formáihoz kell igazodnia, irányadónak tekintve az ET anti-SLAPP ajánlását is. A SLAPP elleni eljárási garanciák kiterjesztése mellett fel kell számolni a jogi eljárások cenzúraeszközként való alkalmazását lehetővé tevő, jogrendszerbeli anomáliákat is.

Ehhez szükséges:

- az anti-SLAPP védelem kiterjesztése a tisztán belföldi ügyekre, valamint – az egyes jogágak sajátosságaihoz igazodóan – a büntető- és közigazgatási eljárásokra;
- az indikátor-hangsúlyos megközelítés bevezetése a SLAPP-minősítés rendszerében, a megalapozatlanság előírásának megszüntetése;
- a SLAPP-célpontok mielőbbi tehermentesítését szolgáló garanciák erősítése a korai lezárás alkalmazási körének bővítésével és az eljárások gyorsításával;
- a GDPR 85. cikke szerint megkövetelt alapjogi egyensúlyt teremtő újságírói kivételek megalkotása, különös tekintettel az oknyomozó újságírással összeegyeztethetetlen adatvédelmi kötelezettségekre;
- a sajtóval szembeni ideiglenes intézkedések szigorúbb garanciákhoz kötése, biztosítva azok kivételességét, időbeli korlátozottságát, gyors felülvizsgálatát és az érdemi alapjogi mérlegelést;
- a SLAPP felismerését és a megfelelő garanciák alkalmazását segítő képzések megvalósulása a jogi hivatásrendek számára, valamint a SLAPP-nak kitett és a már SLAPP-célponttá vált szereplők célzott tájékoztatása.

Tartalom

1. A SLAPP elleni fellépés mint alapjogvédelmi kötelezettség – az anti-SLAPP szabályozás továbbfejlesztésének szükségessége	4
2. A védelem hatóköre	5
2.1. Területi hatály: a belföldi ügyekre is kiterjedő védelem igénye	6
2.2. Tárgyi hatály: a büntető- és közigazgatási eljárásokra is kiterjedő védelem igénye	6
2.3. A SLAPP-minősítés: az indikátoralapú értékelés garanciális szerepe	8
a) Szabályozási modellek	8
b) A „megalapozatlanság” mint definíciós kritérium	9
3. A SLAPP-terheket csökkentő garanciák szűkössége	11
4. A hatékony anti-SLAPP védelem szabályozási előfeltételei a magyar jogrendszerben	12
4.1. A GDPR-alapú SLAPP-pel szembeni védelem: újságírói kivételek előírásának szükségessége	13
4.2. Az ideiglenes intézkedések útján megvalósuló magáncenzúrával szembeni védelem	13
5. A jogi garanciákon túl: a képzés és tájékoztatás jelentősége	14
6. A szakmai javaslatok tapasztalati háttere: a TASZ részvétele a SLAPP elleni küzdelemben	15

1. A SLAPP elleni fellépés mint alapjogvédelmi kötelezettség – az anti-SLAPP szabályozás továbbfejlesztésének szükségessége

Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2026. évi LIII. törvény elfogadásával Magyarország teljesítette azt a kötelezettségét, hogy jogrendszerébe átültesse a 2024/1069/EU irányelvben (a továbbiakban: irányelv) foglaltakat. A **kialakított szabályozás** ugyanakkor nem tesz mást a SLAPP elleni fellépés jegyében, mint **gépiesen átveszi az irányelvben foglalt előírásokat**: egy az egyben követi annak fogalomrendszerét, hatályát, és szigorúan az irányelvben megkövetelt minimumgaranciák bevezetésére szorítkozik.

Az irányelv pusztán mechanikus átültetése – a törvény indokolását is figyelembe véve – nem hagy kétséget afelől, hogy a kormányzat SLAPP elleni fellépését az irányelvből fakadó jogharmonizációs kötelezettség teljesítése vezérelte. A SLAPP elleni fellépés szükségességét azonban nem önmagában az uniós jog alapozza meg, hanem az a probléma, amelyre az irányelv választ ad: **a demokratikus közélet alapvető biztosítékait jelentő szabadságjogok veszélyeztetettsége**. E szabadságjogok védelme pedig **önálló alapjogvédelmi feladat**, amely az uniós jogharmonizációs kötelezettségtől függetlenül is terheli a magyar államot.

Az állam pozitív alapjogvédelmi kötelezettségéből indul ki az **Európa Tanács CM/Rec(2024)2. számú ajánlása** (a továbbiakban: ET ajánlás) is, amikor rögzíti, hogy az államoknak **„kedvező és biztonságos környezetet” kell kialakítani** a közéleti vitában résztvevők számára. Az ET ajánlás ugyan alaki értelemben „puha jog”, nem bír kötelező erővel, mégsem normatív súly nélküli; annak normatív súlyát az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) és az azon alapuló bírósági gyakorlat adja. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) következetes gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadságából (EJE 10. cikk) az államok számára nemcsak negatív tartózkodási kötelezettség fakad, hanem az megkövetelhet olyan pozitív állami intézkedéseket is, amelyek biztosítják a véleménynyilvánítás szabadságának tényleges és hatékony érvényesülését (lásd pl. *Dink v. Turkey*, no. 2668/07., § 137; *Steel and Morris v. UK*, no. 68416/01., § 89; *Özgür Gündem v. Turkey*, no. 23144/93., §§ 42–46.).

A SLAPP esetében a közéleti részvétel szabadságát nem a klasszikus, közvetlen állami cenzúra veszélyezteti, hanem a jogi eljárások cenzúraeszközként való visszaélészerű alkalmazása – függetlenül attól, hogy ezeket az eljárásokat tökeerős magánszereplők vagy erőfölényükkel visszaélő közhatalmi szereplők indítják. Az EJB által a gyülekezési és egyesülési szabadság (EJE 11. cikk) körében kidolgozott konkrét alapjogvédelmi kötelezettség doktrínáját alapul véve **az állam akkor sem maradhat passzív, ha az alapjoggyakorlást magánszereplők zaklató fellépése akadályozza** (vö. pl. *Plattform „Ärzte für das Leben” v. Austria*, no. 10126/82., §§

32–34.; *Ouranio Toxo and Others v. Greece*, no. 74989/01., §§ 37–43.). Ezt **a doktrínát követi a magyar Alkotmánybíróság is** [lásd különösen 55/2001. (XI. 29.) AB határozat; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat].

A SLAPP elleni konkrét eljárási garanciák megteremtése a TASZ álláspontja szerint továbbá nemcsak a politikai szabadságjogok érvényesülésének igényéből következik, hanem a **hatékony jogorvoslathoz való jogból** (EJEE 13. cikk) is levezethető. E jogosultság érvényesülése ugyanis csak akkor nem illúzió a SLAPP-célpontok számára, ha **a jogrendszerben eleve rendelkezésre állnak azok a garanciák**, amelyek hatékony védelmet nyújtanak a SLAPP-eljárásokkal szemben.

2. A védelem hatóköre

A SLAPP elleni védelem csak akkor lesz hatékony, ha adekvát választ ad azokra a közéleti részvételt akadályozó visszaélészerű jogi eljárásokra is, amelyek kívül esnek az irányelv hatókörén. **Az irányelv hatálya** – amely szükségszerűen igazodik az uniós jogalkotási hatáskör korlátaival – **nem fedi le a SLAPP-jelenség tényleges kiterjedését**. A közéleti részvétel szabadságát az irányelv hatályán kívül eső visszaélészerű jogi fellépések éppúgy veszélyeztethetik, mint az irányelv hatálya alá tartozók.

Emellett **az irányelv szűkre szabja a SLAPP-ként minősíthető jogi fellépések körét is**, kizárva ezzel a védelemből olyan eljárás-kezdeményezéseket, amelyeket jellegük és körülményeik alapján megalapozottan tekinthetők a közéleti részvétel akadályozását célzó, visszaélészerű jogi fellépésnek.

Az **ET ajánlás** az anti-SLAPP védelem hatóköre szempontjából is fontos viszonyítási pont. Ez a jogi dokumentum **az irányelvnél jóval tágabban és körültekintőbben ragadja meg a SLAPP-jelenséget**, mind a védelem hatálya, mind a SLAPP-ként azonosítható jogi fellépések köre tekintetében.

2.1. Területi hatály: a belföldi ügyekre is kiterjedő védelem igénye

Az, hogy az anti-SLAPP irányelv hatálya csak a határokon átnyúló ügyekre korlátozódik, szükségszerűen következik az Európai Unió jogalkotási hatáskörének korlátaiból. **Nemzeti szinten azonban nincs olyan észszerű indok, amely igazolná ugyanezen határ fenntartását**: a közéleti részvételt korlátozó visszaélészerű jogi fellépés veszélyessége nyilvánvalóan nem attól függ, hogy az ügy rendelkezik-e határokon átnyúló elemmel. A védelem belföldi ügyekre történő kiterjesztése ezért az egyik alapvető **választóvonal** a pusztán az uniós jogharmonizációs kötelezettség teljesítésére szorítkozó, illetve a SLAPP-jelenségre érdemi alapjogvédelmi választ adó nemzeti szabályozás között.

2.2. Tárgyi hatály: a büntető- és közigazgatási eljárásokra is kiterjedő védelem igénye

A SLAPP közéleti részvételre gyakorolt hatása szempontjából **a jogi eljárás jogági besorolása nem tekinthető meghatározónak.** A nem polgári jogi jogágakhoz tartozó eljárások is alkalmasak lehetnek arra, hogy kiváltsák mindazokat a káros hatásokat, amelyek megelőzése, illetve mérséklése érdekében az irányelv választ ad a polgári jogi eljárásokban tetten érhető SLAPP-re. Maga az irányelv is kifejezetten elismeri, hogy a közéleti részvétel megakadályozását, korlátozását vagy szankcionálását célzó gyakorlatok büntető- és közigazgatási ügyeket is magukban foglalhatnak (Preambulum, 17. bekezdés).

A büntetőjog nem kevésbé alkalmas eszköze a közéleti részvétel visszaélésszerű korlátozásának, mint a polgári jog. Mi több, **a büntetőjogi szankciók súlya és az eljárással járó megbélyegzés még a polgári jogi eljárásoknál is súlyosabb dermesztő hatást válthat ki.** A SLAPP elleni alapjogvédelemnek ezért a visszaélésszerű büntetőeljárásokkal szemben is garanciákat kell nyújtania.

A hatósági eljárások kirekesztése az anti-SLAPP szabályozásból szintén nem indokolható. **Az eljárás kezdeményezője számára a hatósági út adott esetben ugyanazt a funkciót töltheti be, mint a polgári per:** jelentősen növelheti a közéleti megszólalás költségét azzal, hogy komoly eljárási terhet ró az érintettre és jogsértés megállapítását, illetve hatósági szankció alkalmazását helyezi kilátásba. Ezekből adódóan hatósági eljárások is alkalmasak lehetnek arra, hogy visszaélésszerű alkalmazásuk révén elrettentsék az érintetteket a közéleti részvétel kockázatosnak mutakozó eseteitől.

Az anti-SLAPP szabályozás hatósági eljárásokra való kiterjesztésének Magyarországon különös jelentőséget ad – *a 4.1. pontban kifejtettekre is figyelemmel* – a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) előtti **adatvédelmi hatósági jogérvényesítés.** A közéletben „watchdog”-szerepet betöltők (újságírók, szerkesztőségek, jogvédő szervezetek) tevékenysége szükségképpen együtt jár személyes adatok kezelésével. E közérdekű tevékenységhez kapcsolódóan a hatályos adatvédelmi jog olyan széles támadási felületet nyit, amely a közérdekű információk feltárásához és terjesztéséhez elengedhetetlen adatkezelést is könnyen támadhatóvá teszi. **Ez a jogi kitettség már önmagában is dermesztően hat** a közéleti szabadságjogok gyakorlására. Ezt pedig csak tovább erősíthetik **az adatvédelmi jogérvényesítés visszaélésszerű alkalmazásának konkrét esetei,** amelyekkel a TASZ az elmúlt bő fél évtizedben több alkalommal is találkozott (lásd ehhez még a 4.1. pontban leírtakat). Az adatvédelmi hatósági eljárás kezdeményezése azért is hatékony SLAPP-eszköz elsősorban a sajtóval szemben, mert **a sajtószerv akkor is maga viseli a jogi védekezés költségeit,** ha a vele szemben benyújtott kérelem az eljárásban megalapozatlannak bizonyul.

Bár a SLAPP jogágakon átívelő jelenség, a **SLAPP elleni fellépés eszközeinek meghatározásakor fontos szerephez jutnak a jogági sajátosságok**. Az egyes jogágakhoz tartozó eljárástípusok eltérő funkciója és az ehhez igazodó sajátos eljárási logikája meghatározza, hogy milyen garanciák alkalmazhatók a SLAPP-pel szembeni fellépés során. A már elfogadott szabályozás kiterjesztése ezért differenciált, az egyes eljárástípusok sajátosságaihoz igazodó anti-SLAPP garanciák kialakítását igényli.

Hatósági eljárásokban – különösen az olyan felügyeleti típusú kontrollmechanizmusok esetében, mint a NAIH adatvédelmi hatósági eljárása – az anyagi igazság kiderítésének elsődlegessége, az ehhez kapcsolódó hivatalbóli tényállás-tisztázási kötelezettség, valamint a hatóság kérelmezőtől független közérdekvédelmi feladata miatt a polgári peres eljárásokra modellezett korai megszüntetési mechanizmusok mechanikus átültetése feszültségbe kerülhet a hatósági eljárások alapelveivel. Ez azonban a TASZ álláspontja szerint nem zárja ki eleve a hatósági eljárások sajátosságaihoz igazodó olyan garanciák kialakítását, amelyek lehetővé teszik a visszaélészerűen kezdeményezett hatósági eljárások korai lezárását, illetve az érintett eljárási terheinek mielőbbi megszüntetését, amelyhez a rosszhiszemű eljárásindítóval szemben alkalmazható más jogkövetkezmények is kapcsolhatók (pl. bírság, kötelezés az eljárási költségek viselésére).

2.3. A SLAPP-minősítés: az indikátoralapú értékelés garanciális szerepe

A SLAPP elleni védelem egyik **kulcskérdése**, hogy a szabályozás alapján milyen jogi fellépés minősül SLAPP-nek, és ezáltal mikor alkalmazhatók a SLAPP-hez kapcsolódó védelmi garanciák.

Az irányelvet átültető szabályozás változtatás nélkül átveszi az irányelv minősítési rendszerét, és így olyan SLAPP-definíciót követ, amelynek fogalmi feltételrendszere egyfelől komoly jogbizonytalanságot teremt, másfelől akkor is kizárhatja a SLAPP-ként való minősítést, ha több indikátor egyértelműen a jogi fellépés visszaélészerű jellegére utal. **Ezeket az alapjogi kockázatokat a szabályozás mindenekelőtt úgy tudja kiküszöbölni, hogy a definíciós megközelítés helyett az indikátoralapú megközelítést részesíti előnyben.**

a) Szabályozási modellek

A SLAPP azonosításának szabályozására két alapvető modell kínálkozik, amelyek az európai szintű szabályozásban egyaránt megjelennek. Eszerint a szabályozás

- meghatározhatja a SLAPP fogalmi elemeit (**definíciós modell**), illetve
- meghatározhat olyan releváns ismérveket, körülményeket, amelyek értékelése alapján a jogalkalmazó a jogi fellépés SLAPP-ként való minősítéséről dönt (**indikátoralapú modell**).

A két szabályozási technika ötvözhető is (**vegyes modell**): ilyenkor a szabályozás egy „**definíciós maggal**” kijelöli a SLAPP-ként minősíthető jogi fellépések körét, az **ezen belüli minősítést pedig indikátorok** értékelésére bízza. A SLAPP-minősítés nyitottsága ebben a modellben attól függ, hogy a definíciós mag mekkora teret hagy az indikátoralapú értékelésnek; ennek megfelelően a vegyes modell lehet inkább definíció- vagy indikátor-hangsúlyos.

A definíciós, illetve definíció-hangsúlyos megközelítés a SLAPP fogalmi elemeinek előzetes rögzítésével nagyobb fokú **kiszámíthatóságot** biztosíthat. Ugyanez azonban **a modell korlátját is jelenti**: az a jogi fellépés, amely valamely elvárt fogalmi elemnek nem felel meg, akkor is kívül marad a védelmi garanciák alkalmazási körén, ha egyéb körülményei alapján SLAPP-nek mutatkozik.

Az indikátoralapú, illetve indikátor-hangsúlyos megközelítés a SLAPP-minősítés kiszámíthatósága kisebb fokú, ezzel párhuzamosan azonban **rugalmasabb, a kontextusra érzékenyebb** értékelést tesz lehetővé. Az előre meghatározott fogalmi feltételek helyett, illetve azok mellett **a jogi fellépés körülményeinek összességét teszi értékelhetővé**, így olyan esetekben is lehetővé teheti a SLAPP azonosítását, amelyek egy zártabb definíció nem enged.

Az ET ajánlás és az irányelv egyaránt a vegyes modellt követi; definíciós magjuk azonban eltérően jelöli ki a SLAPP-ként minősíthető jogi eljárások tartományát. E különbségből adódóan **az irányelv definíció-hangsúlyos**, míg az ET **ajánlás indikátor-hangsúlyos** megközelítést követ.

Az ET ajánlás definíciós kritériumai olyan tág keretet jelölnek ki (jogi eljárással való visszaélés, annak a közéleti részvételt akadályozó, korlátozó vagy szankcionáló célja), hogy a SLAPP-minősítés súlypontja gyakorlatilag teljesen az ajánlás 8. pontjában – nem kimerítő jelleggel – meghatározott indikátorok értékelésére helyeződik. Minél több indikátor van jelen, illetve minél intenzívebb az általuk jelzett körülmény, annál valószínűbb, hogy a jogalkalmazó SLAPP-pel áll szemben. A listában szereplő indikátorok közül pedig egyik sem értelmezendő olyan fogalmi kritériumként, amelynek hiánya kizárná a SLAPP-minősítést. **Így az ajánlás szemében a felperesi (kérelmezői) érvek részleges vagy teljes jogi vagy ténybeli megalapozatlansága is csak egy a releváns körülmények között.**

Az irányelv is számos olyan tényezőt nevesít, amelyekből a bírósági eljárás visszaélésszerűsége felismerhető: aránytalan követelés, több hasonló eljárás, az eljárással párhuzamos vagy azt megelőző megfélemlítés, zaklatás stb [4. cikk (3) bek. a)-e) pont]. Ezek az indikátorok azonban az irányelv rendszerében **egy szűkebb definíciós keretben értékelhetőek**. Ez a – Pp.-be átültetett – definíciós keret pedig **megköveteli, hogy a jogi fellépés megalapozatlan kereset érvényesítésére** irányuljon [4. cikk (3) bekezdés].

b) A „megalapozatlanság” mint definíciós kritérium

A kereset megalapozatlansága tehát olyan feltétel az irányelvben és az annak megszövegezését hűen leképező Pp.-beli szabályozásban, amelynek hiánya esetén az indikátorok bármilyen erős együttállása sem vihet el a SLAPP-ként való minősítéshez. Ez a kritérium *(i)* **olyan jogi fellépéseket is kizárhat a védelemből, amelyek az indikátorok alapján SLAPP-nek mutatkoznak.** A probléma súlyát növeli, hogy *(ii)* **nem világos, pontosan mire vonatkozik a megalapozatlanság követelménye,** vagyis hogy hol húzódik a definíciós küszöb.

Annak veszélye, hogy a „megalapozatlanság” kritériuma miatt bizonyos SLAPP-szerű eljárások eleve kizsorzulnak a SLAPP-ként minősíthető eljárások köréből, különösen élesen jelentkezik az adatvédelmi jog területén. Az újságírói tevékenység szükségképpen együtt jár személyes adatok kezelésével, miközben az adatvédelmi szabályozás számos anyagi és eljárási kötelezettséget kapcsol az adatkezeléshez. Egy újságíróval vagy szerkesztősséggel szembeni adatvédelmi igény ezért akkor is rendelkezhet valós jogi alappal – például valamely érintetti jog teljesítésével, tájékoztatási kötelezettséggel vagy az adatkezelés jogalapjával összefüggésben –, ha az igényérvényesítés módja és körülményei egyébként a közéleti részvétel visszaélészerű korlátozására utalnak. Ráadásul a jogalkotó eleve elmulasztotta a GDPR 85. cikke szerinti, az adatvédelem és a véleménynyilvánítás szabadsága közötti összhang megteremtését szolgáló szabályozás kialakítását, így az újságírói célú adatkezelésekre a GDPR általános szabályai explicit kivételek nélkül alkalmazandók. Ez tovább növeli annak esélyét, hogy egy, a közéleti részvétel korlátozása érdekében visszaélészerűen megindított adatvédelmi eljárás jogilag megalapozottnak mutakozzon, és emiatt már a definíciós küszöbön fennakadjon. (Bővebben lásd a 4.1. pontban.)

A irányelvnek – Pp.-be szó szerint átültetett – normaszövegéből ráadásul **nem világos, hogy a kereset bármely elemének megalapozottsága kizárja-e a definíciós feltétel teljesülését.** A kérdés értelmezéséhez támpontot ad az irányelv (29) preambulumbekzdése, amely egyértelművé teszi, hogy a teljes megalapozatlanság nem követelmény. Ez sem oldja fel azonban azt a bizonytalanságot, hogy pontosan minek és milyen mértékben kell megalapozatlannak lennie a definíciós feltétel teljesüléséhez (a kereset ténybeli vagy anyagi jogi alapjának, a kért jogkövetkezménynek vagy bármelyiknek). Az átültető szabályozásból ráadásul még a preambulumbekzdésben megjelenő részleges értelmezési pontosítás is kimaradt.

A definíciós bizonytalanság jól szemléltethető a TASZ saját peres tapasztalatán keresztül. A TASZ ellen indított, az irányelv 4. cikk (3) bekezdésének a)-c) pontjai, illetve az ET ajánlás 8. pontjában rögzített indikátorok alapján megalapozottnak visszaélészerűnek minősíthető polgári eljárásban a felperes 71 különböző közlést támadott, azok eltávolítását és tízmillió forint sérelemdíj megfizetését követelve. A bíróság végül egyik kifogásolt közlést sem találta jogsértőnek. Felmerül a kérdés,

hogy miként kellene alkalmazni az irányelvi definíciót egy olyan összetett keresetre, amelyben a kifogásolt közlések túlnyomó többségének támadása nyilvánvalóan megalapozatlan, néhány közlés jogszerűségének megítélése azonban akár érdemi alapjogi mérlegelést is megkövetelhet.

Az indikátoralapú megközelítés nem hordozza magában az anti-SLAPP védelem elérése szempontjából fent azonosított kockázatokat. Ha a megalapozatlanság nem a SLAPP-minősítés szükséges előfeltétele, hanem a visszaélészszerűség egyik indikátora, a bíróság a jogi fellépés egészét és annak teljes kontextusát értékelheti. Így a kereset részleges megalapozottsága önmagában bizonyosan nem zárja ki a SLAPP-minősítés lehetőségét, ugyanakkor a megalapozottság mibenléte továbbra is súlyal vehető figyelembe a visszaélészszerűség megítélése során. Ez utóbbi a bírósághoz fordulás jogának védelme szempontjából is garanciális jelentőségű.

3. A SLAPP-terheket csökkentő garanciák szűkössége

A SLAPP mindenekelőtt azért különösen hatékony eszköze a közéleti részvétel akadályozásának, mert „foglyul ejti” a célpontját a számára fenyegető, megterhelő, nehezen kiszámítható jogi eljárásokban. A célpont mindaddig kénytelen jelentős erőforrásokat csoportosítani a védekezésre, amíg az eljárás tart, függetlenül attól, hogy annak végén milyen döntés születik. A SLAPP ezért akkor is elérheti célját, ha kezdeményezője végül nem nyeri meg a pert.

A SLAPP elleni eljárási garanciák nem azonos mértékben képesek hatni az eljárás terheinek csökkentésére. A különös perköltségviselési szabályok és a pénzügyi szankciók mindenekelőtt utólagos kompenzációs, illetve visszatartó funkciót töltenek be: alkalmazásuk idejére a SLAPP célpontja már viselte az eljárás jelentős terheit. Ezeknek a garanciáknak a visszatartó ereje ráadásul eleve korlátozott azokkal szemben, akik számára éppen jelentős erőforrásaik teszik lehetővé a költséges és elhúzódó jogi eljárások stratégiai alkalmazását. A hatékony anti-SLAPP védelemben ezért kulcsfontosságúak azok a jogi és nem jogi eszközök, amelyek képesek csökkenteni a SLAPP célpontjává vált személyek fizikai és mentális terheit.

Az irányelv garanciái között a korai elutasítás az, amely a legdirektebben képes csökkenteni a SLAPP-eljárás fizikai és mentális terhét azáltal, hogy a célponttá vált személyt mentesíti a per végigvitelének kényszere alól. Ennek az eszköznek az alkalmazási körét azonban az irányelv szűkre szabja azzal, hogy az elutasítást **kizárólag a „nyilvánvalóan megalapozatlan” keresetek** esetében teszi elérhetővé. Paradox módon így éppen akkor marad el a célpont mielőbbi tehermentesítése, amikor a kereset megalapozatlansága nem nyilvánvaló, és emiatt az eljárás kimenetele kevésbé kiszámítható.

Az irányelv **normaszövegének mechanikus átvételével** a magyar jogalkotó **a fenti korlátozást is változtatás nélkül átvette**, anélkül, hogy – megismerhető módon – mérlegre tette volna a szélesebb alkalmazás lehetőségét.

Pedig ezen a ponton is rendelkezésre áll az irányelvnél tágabb európai szabályozási minta: az **ET ajánlás** a korai elutasítás lehetőségét **nemcsak a nyilvánvalóan megalapozatlan kereseteknek tartja fenn**. Ez a megközelítés azon az előfeltevésen nyugszik, hogy a bírósághoz fordulás joga és a véleménynyilvánítás szabadsága közötti megfelelő egyensúly nemcsak a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetek korai elutasítása mellett teremthető meg, hanem az elutasítás olyan alkalmazása mellett is, amely ennél szélesebbre nyitja a tehermentesítés lehetőségét.

Bár a korai elutasítás különösen hatékony jogi eszköz a SLAPP ártalmainak semlegesítésére, az eljárással járó terheket más eljárási eszközök is csökkenthetik.

Ilyen tehercsökkentő funkciót tölthetne be az eljárások gyorsított elbírálása. Az irányelv – és így az átültető magyar szabályozás – a korai elutasításhoz kapcsol gyorsító előírásokat, a nem nyilvánvalóan megalapozatlan keresetek esetében azonban hiányoznak ilyen garanciák. Ezek kialakítását különösen indokolja az az ellentmondás, hogy a magyar gyakorlatban **ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel könnyen elérhetőnek mutatkozik a közéleti részvétel bírósági korlátozása, miközben a közéleti részvétel SLAPP-pel szembeni védelmét nem övezik a bíróság gyors intézkedését biztosító garanciák**. (lásd még a 4.2. pontot).

4. A hatékony anti-SLAPP védelem szabályozási előfeltételei a magyar jogrendszerben

A hatékony SLAPP elleni védelem kialakítása **nem merülhet ki a kifejezetten anti-SLAPP célú eljárási garanciák megteremtésében**.

A magyar jogrendszer egyes **szabályozási hiányosságai** és **jogalkalmazásban azonosítható egyes gyakorlatok** maguk is különösen **sebezhetővé teszik** a közéletben részt vevőket a visszaélésszerű jogi fellépésekkel szemben. A **jogalkotónak** ezért **azonosítania és kezelnie kell** azokat a kockázatos helyzeteket is, amelyek megkönnyítik a jogi eljárások közéleti részvételt korlátozó, rosszhiszemű alkalmazását. E sebezhetőségek fennmaradása jelentősen gyengítheti a célzott anti-SLAPP garanciák hatékonyságát.

4.1. A GDPR-alapú magáncenzúra elleni védelem: újságírói kivételek előírásának szükségessége

Az adatvédelmi jog hatályos szabályozása ilyen sebezhetőséget teremt a közérdekű újságírás számára. A GDPR 85. cikkében szereplő kötelezés ellenére Magyarországon nem született meg az a szabályozás, amely adekvát egyensúlyt biztosítana az adatvédelemhez való jog és a véleménynyilvánítás szabadsága között. A TASZ álláspontja szerint **megfelelő egyensúlyt a versengő alapjogok között csak az újságírói tevékenység funkciójához igazodó kivételek bevezetése biztosíthat:** olyan szabályok megalkotása, amelyek mentesítik a sajtót az újságírással összeegyeztethetetlen GDPR-kötelezettségek teljesítése alól.

A TASZ álláspontja szerint a sajtó GDPR-alapú SLAPP-nek való kitettsége mindenekelőtt az **előzetes érdekmérlegelési és tájékoztatási kötelezettséggel** (erről lásd a BH2022.189. számú eseti döntést) függ össze. Ez ugyanis megköveteli, hogy az érintett tájékoztatást kapjon az őt érintő tényfeltáró vizsgálat tényéről és részleteiről, és ezzel megágyaz annak, hogy az érintett jogi eszközökkel gátolja az őt érintő cikk nyilvánosságra hozatalát.

Kivételszabályok hiányában az alapjogok közötti **egyensúly megteremtése** minden esetben az egyedi ügyekben eljáró **jogalkalmazóra hárul**. A TASZ tapasztalatai szerint ez széles teret nyit arra, hogy gazdasági erőfölényben lévő szereplők az adatvédelmi eljárásokat rosszhiszeműen a közérdekű újságírás korlátozására, az attól való elrettentésre használják. Az anti-SLAPP garanciák hatékonyságát ezekben az esetekben éppen az gyengíti, hogy a **megfelelő újságírói kivételek hiányában az adatvédelmi fellépés tényleges jogsértésre is alapítható**.

4.2. Az ideiglenes intézkedések útján megvalósuló magáncenzúrával szembeni védelem

Az ideiglenes intézkedés szabályozása önmagában nem összeegyeztethetetlen a sajtószabadsággal, azonban a közügyeket érintő tartalmak megjelenésének előzetes korlátozása csak szigorú alapjogi és eljárási garanciák mellett fogadható el. Az EJB gyakorlata szerint az ilyen előzetes korlátozást eredményező intézkedések különösen szigorú vizsgálatot igényelnek: a korlátozás tárgyát és terjedelmét pontosan és szűken kell meghatározni; fennállásának időtartamát keretek közé kell szorítani; a döntést releváns és elégséges indokokkal kell alátámasztani, ennek során ténylegesen mérlegelve a szemben álló alapjogokat; hatékony és gyors bírói felülvizsgálatot kell biztosítani (RTBF v. Belgium, no. 50084/06, § 105; Ahmet Yıldırım v. Turkey, no. 3111/10, § 64; Cumhuriyet Vakfı and Others v. Turkey, no. 28255/07, §§ 56–76).

A **magyar joggyakorlat egyik alapvető problémája**, hogy **az ideiglenes intézkedés feltételeinek vizsgálata során** a bíróságok sok esetben a kérelmező

személyiségi jogi vagy adatvédelmi érdekeit a sajtószerv vagyoni, működési érdekeivel vetik össze, miközben **a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága nem jelenik meg önálló, ténylegesen mérlegelt alapjogi szempontként.** (Lásd például: Pfv.IV.20.395/2020/4.) Ez különösen problematikus azért, mert az ideiglenes intézkedés érdemi alapjogi kontroll nélkül hosszú időre korlátozhatja a közérdekű tájékoztatást. A hazai joggyakorlatban több évig, egy esetben több mint négy évig hatályban maradó ideiglenes intézkedés is előfordult.

A TASZ álláspontja szerint ezért a **sajtóterméket érintő ideiglenes intézkedésekre speciális eljárási garanciákat indokolt bevezetni.** Így a nyilvántartásba vett sajtótermék és kiadója esetében ki kell zárni a perindítást megelőző ideiglenes intézkedés lehetőségét (Pp. 28. alfejezet), és kötelezővé kell tenni, hogy a kérelmező csak a keresetlevéllel együtt terjeszthesse elő az ideiglenes intézkedés iránti kérelmét. Az intézkedés fennállását emellett törvényben meghatározott maximális időtartamhoz kell kötni, amelynek elteltével az automatikusan hatályát veszítene. Ezzel párhuzamosan soron kívüli eljárási szabályokat kellene bevezetni akkor, amikor a bíróság ideiglenes intézkedést rendelt el sajtótermékkel vagy kiadójával szemben.

Ezek a garanciák nem zárnák ki a sajtóval szembeni ideiglenes jogvédelmet, hanem azt **biztosítanák, hogy a közéleti tájékoztatás előzetes korlátozása valóban kivételes, időben szigorúan behatárolt és érdemi alapjogi mérlegeléshez kötött intézkedés legyen.**

5. A jogi garanciákon túl: a képzés és tájékoztatás jelentősége

A SLAPP elleni hatékony fellépésben a jogi garanciák megteremtése mellett kulcsfontosságú a SLAPP-eljárások felismerését és kezelését segítő képzés és tájékoztatás. Ennek ki kell terjednie a SLAPP-ügyekkel találkozó **jogi hivatásrendek** – így a bírák, ügyészek és ügyvédek – megfelelő felkészítésére, a SLAPP-nak **kitett közéleti szereplők**, mindenekelőtt az újságírók, szerkesztőségek és civil szervezetek célzott tájékoztatására, valamint **a már célponttá vált szereplők** ugyancsak célzott tájékoztatására a rendelkezésükre álló jogi eszközök igénybevételeiben.

A képzéseknek és tájékoztatóknak különös jelentőséget ad, hogy **a SLAPP hatása részben éppen abból fakad, hogy sem a jogalkalmazó, sem a célpont nem feltétlenül ismeri fel, mivel áll szemben.** A jogalkalmazók felkészítése a SLAPP-jelleg felismerését és a megfelelő garanciák alkalmazását segíti, míg a potenciális és tényleges célpontok tájékoztatása ahhoz szükséges, hogy ismerjék a rendelkezésükre álló jogi eszközöket.

6. A szakmai javaslatok tapasztalati háttere: a TASZ részvétele a SLAPP elleni küzdelemben

A közérdekű részvételtől való elrettentés céljával megindított jogi eljárásokkal szembeni fellépés évek óta kiemelt részét képezi a TASZ stratégiájának. Szerkesztőségeknek, újságíróknak, valamint közügyekben aktív szervezeteknek nyújtunk segítséget jogi képviselőt biztosításával, illetve egyéb jogi tanácsadással annak érdekében, hogy a közéleti vita a lehető legteljesebb mértékben fennmaradjon. A témában szerzett ismereteink így ma már többéves anti-SLAPP pereskedésre épülnek.

A TASZ ügyvédjei (dr. Hüttl Tivadar, dr. Molnár Noémi Fanni és dr. Pető Márk) látták és látják el a mai napig a Forbes képviselőt a HELL Energy tulajdonosai által indított, összesen több mint harminc eljárást magában foglaló jogvitasorozatban, amelyek a Forbes gazdaglistájához kapcsolódó adatkezelés jogszerűségét vitató eljárásokból indultak ki. Ezek egy része jelenleg is folyamatban van az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt ([22950/23. sz. kérelem](#)). Az EJEB idén februárban kommunikálta az ügyeket, az eljárás jelenleg a kormány észrevételeit is magában foglaló kontradiktórius szakaszban zajlik. A Magyar Narancsot (Mancs) is a TASZ ügyvédei (dr. Szegedi Zolt, dr. Hüttl Tivadar) képviselték és képviselik azokban az eljárásokban, amelyek a Mancs tényfeltáró – a Barabás család rapid meggazdagodásának hátterét vizsgáló – cikkéhez kapcsolódó adatkezelés miatt indultak. Az eljárásban elért ideiglenes intézkedés tekintetében ez az ügy is az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt van, kontradiktórius szakaszban (35448/23. sz. kérelem).

Nemrég a [TASZ maga is SLAPP célpontjává vált](#), miután nyilvánosan beszámoltunk a Hell Energy tulajdonosainak visszaélésszerű pereskedéséről. A 28 oldalas keresetlevélben 71 közlésünket támadták, azok eltávolítását és tízmillió forint sérelemdíjat követelve. Bár a kereset már annak benyújtásakor megalapozatlannak mutatkozott, és végül a bíróság egyetlen kifogásolt közlésünket sem találta jogsértőnek, a visszaélésszerű perekkel szembeni célzott eljárási eszközök hiányában a pert több fokon is végig kellett védekeznünk, a visszaélésszerű pereskedés pedig jogkövetkezmények nélkül maradt.

Jogvédelmi tevékenységünket tényfeltáró kutatással is megtámogattuk, azt vizsgálva, hogy az adatvédelmi szabályokra alapított, sajtó elleni eljárások miként jelennek meg a magyarországi gyakorlatban. Kutatásunk eredményét 2024-ben [jelentésben](#) foglaltuk össze.

A TASZ nemcsak itthon lép fel a SLAPP-eljárásokkal szemben, hanem az európai anti-SLAPP civil összefogásnak is aktív résztvevője: jelenleg mi képviseljük Magyarországot a [Coalition Against SLAPPs in Europe](#) (CASE) jogi munkacsoportjában, amelyen keresztül nemcsak az európai szabályozási

folyamatokra látunk rá, hanem a SLAPP-jelenség európai mintázataira és újonnan kirajzolódó tendenciáira is.

Budapest, 2026. október 5.

Elérhetőség

tasz@tasz.hu

+36 1 209 0046

<https://tasz.hu/>

